

2-го със Е. Жакиричев

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО
РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВО

ул. „Св. Св. Кирил и Методий“ № 17-19

№ 90-05-1956/10.09.10г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Изх. № 09-00-2372

София, 29.09.2010 г.

ДО
Г-Н РОСЕН ПЛЕВНЕЛИЕВ
МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО
РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВО

Относно: Проверка на издадени разрешителни за строеж на руслови ВЕЦ, в коритата на реки – публична държавна собственост и уреждане на вещно-правните отношенията между инвеститорите и държавата.

УВАЖАЕМИ Г-Н МИНИСТЪР,

Поставям пред Вас за проверка и становище следния вещно-правен казус:

Министерство на околната среда и водите, чрез Басейновите дирекции за управление на водите, за периода от м. януари 2000 г. до м. април 2010 г., е издало 89 бр. разрешителни за водовземане и ползване на водни обекти по реда на чл. 44 и чл. 46 от Закона за водите за изграждането на руслови ВЕЦ в речните легла на реки – публична държавна собственост. От тях – 32 бр. са за р. Искър, 24 - за р. Марица, 9 бр. за р. Огоста, 8 бр. за р. Арда, 7 бр. за р. Тунджа, по 2 бр. за р. Янтра, Камчия и р. Места, по 1 бр. за р. Вит, р. Осъм и р. Хаджийска. Въз основа на тях са издадени 12 бр. разрешителни за строеж на руслови ВЕЦ, от които 10 ВЕЦ са изградени и са в експлоатация.

Съгласно чл. 11, ал. 1, т. 1 от Закона за водите (ЗВ) – водите на реките и принадлежащите им земи са публична

държавна собственост. Като тази собственост не може да се трансформира от публична държавна в частна държавна собственост, в съответствие с чл. 16, ал. 1 от същия закон. Съгласно § 1, т.27 от Допълнителните разпоредби на Закона за водите, „принадлежащи земи на реките” са земите от леглата на реките, които се заливат при ниво на средните води, а в съответствие с § 1, т. 81 от същите разпоредби „речно легло” е елемент от релефа, по който временно или постоянно се формира повърхностно водно течение и включва речното корито и крайбрежните заливати ивици. Издадените разрешителни за строеж на ВЕЦ в речните легла на инвеститорите не са издадени на собственика или на лице, което има законно учредено право на строеж в чужд поземлен имот. Съгласно чл. 28, ал. 1 от Закона за собствеността собственост на физически и юридически лица могат да бъдат всички вещи с изключение на тези, които съгласно Конституцията на Република България са изключителна държавна собственост или по силата на закона са публична държавна или общинска собственост. Чл. 7 от същия закон определя, че режимът на обектите на държавната и на общинската собственост се определя с отделни закони. Това са Законът за държавната собственост и Законът за общинската собственост. Съгласно чл. 16, ал. 1 от Закона за държавната собственост (ЗДС) имоти – публична държавна собственост не могат да се използват не по предназначение и да се предоставят на трети лица, освен в случаите по ал. 2 и ал. 5 на чл. 16а от същия закон, като за обекти от обществен интерес по смисъла на Закона за концесии, предоставянето им на трети лица става чрез концесия. В съответствие с чл. 17, ал. 5 от Закона за водите по отношение на водите, водните обекти и водностопанските системи и съоръжения – държавна собственост се прилага Законът за държавната собственост, доколкото в Закона за водите не е предвидено друго. Те подлежат на актууване по този закон. Аналогично е положението и с водите, водните обекти и водностопанските системи и съоръжения – публична общинска собственост. Съгласно чл. 19, ал. 1, т. 1 от ЗВ публична общинска собственост са водите и водните обекти, разположени в земи – общинска собственост, които не са води и водни обекти по чл. 11. Чл. 18, ал. 2 от ЗВ забранява трансформацията на публичната общинска собственост в частна общинска собственост.

Разпоредбата на чл. 46а, ал. 1 от Закона за водите предвижда, че представянето на разрешително по чл. 44 и чл. 46 от този закон е необходимо условие за одобряване на проекта и за издаване на разрешение за строеж по реда на Закона за устройство на територията.

(ЗУТ). Но за издаване на разрешение на строеж е необходимо кандидатът да е собственик или лице, което има законно учредено право на строеж в чужд поземлен имот по смисъла на Закона за устройство на територията. Глава осма на ЗУТ регламентира инвестиционното проектиране и разрешаване на строителството, вкл. на русловите ВЕЦ. Строежите на ВЕЦ се категоризират в първа, втора и трета категория, в зависимост от тяхната мощност, в съответствие с чл. 137, ал. 1, т. 1, буква „з”; т. 2, буква „ж” и т. 3, буква „д” от ЗУТ. Съгласно чл. 142, ал. 1 от ЗУТ инвестиционните проекти подлежат на съгласуване и одобряване и са основание за издаване на разрешение за строеж. В съответствие с чл. 144, ал. 1 от ЗУТ инвестиционните проекти, по които се издава разрешение за строеж, се съгласуват и одобряват след писмено заявление на възложителя и след представянето на подробно изброени в шест точки документи. Чл. 144, ал. 1, т. 1 от ЗУТ изиска задължително представяне на документ за собственост от възложителя. Чл. 144, ал. 1, т. 6 от ЗУТ изиска и разрешително за изграждане на водовземно съоръжение за подземни води и/или разрешително за водовземане, и/или разрешително за заустване на отпадъчни води, издадени по реда и в случаите, предвидени в Закона за водите. Титулярите на разрешителни за водовземане и ползване на водни обекти, издадени по реда на чл. 44 и чл. 46 от Закона за водите за изграждане на руслови ВЕЦ в речните легла на реки – публична държавна собственост, издадени до този момент, не притежават изискуемия документ за собственост по смисъла на чл. 144, ал. 1, т. 1 от ЗУТ. Тъй като „речните легла” и „принадлежащите земи на реките” са публична държавна собственост, която не може да се трансформира в частна държавна собственост и с която не могат да се извършват разпоредителни сделки, то единственият приложим към настоящия момент закон е Законът за концесии. **По силата на чл. 13, ал. 1, т. 2 от Закона за концесии, на концесия по реда на този закон се предоставят обекти от обществен интерес, имоти или части от имоти – публична държавна или публична общинска собственост.** Русловите ВЕЦ са изградени без да е предоставена от държавата концесия за строителство по смисъла на чл. 2, ал. 3, т. 1 от Закона за концесии (ЗК). Концесията се предоставя въз основа на дългосрочен писмен договор с определен материален интерес, сключен между концедента и концесионера. Концесията за строителство има за предмет частично или цялостно изграждане на обекта на концесията и неговото управление и поддържане след въвеждането му в

експлоатация на рисък на концесионера, като за предоставеното право на експлоатация на обекта на концесията следва да се предвиди заплащане на концесионно възнаграждение. Издадените разрешителни от МОСВ, респективно от Басейновите дирекции за управление на водите към МОСВ, за водовземане и ползване на водни обекти по реда на чл. 44 и чл. 46 от Закона за водите за изграждането на руслови ВЕЦ в речните легла на реки – публична държавна собственост, не са достатъчно правно основание за издаване на разрешение за строеж на руслова ВЕЦ по реда на ЗУТ. В случая не са уредени вещно-правните отношения между държавата и инвеститора и последният ползва имот – публична държавна собственост, за строеж и експлоатация на руслова ВЕЦ, без да има сключен концесионен договор и без да заплаща концесионно възнаграждение на държавата, с което са ощетени интересите на държавата.

Издадените до този момент 12 бр. разрешителни за строеж на руслови ВЕЦ са издадени от главните архитекти на съответните общини, по местонахождението на обектите: Община Мездра, Община Севлиево, Община Хайредин, Община Мадан, Община Стамболово, Община Девин и други, поради което следва да се им се дадат указания в бъдеще да не издават разрешителни за строеж на руслови ВЕЦ, без уредени вещно-правни отношения между държавата и инвеститора.

Следва да се обърне внимание на инвеститорите за правните последици за построените руслови ВЕЦ в речните легла на реки – публична държавна собственост, издадени до този момент, без надлежен документ за собственост по смисъла на чл. 144, ал. 1, т. 1 от ЗУТ. Съгласно чл. 7, ал. 1 от Закона за държавната собственост – имотите и вещите – публична държавна собственост, не могат да бъдат обект на разпореждане и да се придобиват по давност. Съгласно чл. 92 от Закона за собствеността – собственикът на земята е собственик и на постройките върху нея, освен ако не е установено друго и тъй като има забрана за трансформиране на имоти - публична държавна собственост, в имоти - частна държавна собственост, в съответствие с чл. 16, ал. 1 от Закона за водите, поради което построените руслови ВЕЦ, без уредени вещно-правни отношения за речното легло, върху което са построени, ще се третират като публична държавна собственост.

Предвид гореизложеното, моля, да разпоредите проверка на издадените разрешителни за строеж на руслови ВЕЦ, в коритата на реки – публична държавна собственост, съгласно Приложение № 1 на настоящото писмо, като:

1. Дадете предложение за уреждане на вещно-правните отношенията между инвеститорите и държавата, във връзка със строителството на руслови ВЕЦ в речните легла на реки – публична държавна собственост.
2. Дадете указания на главните архитекти на общините в бъдеще да не издават разрешителни за строеж на руслови ВЕЦ, без да са уредени вещно-правните отношения между инвеститорите и държавата.
3. Да уведомите инвеститорите, че построените руслови ВЕЦ върху имоти – публична държавна собственост без предоставена концесия за строителство, стават публична държавна собственост, по силата на чл. 92 от Закона за собствеността.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Съгласно текста.

МИНИСТЪР:

София 1000, бул.“Княгиня Мария Луиза” № 22, тел. 940 6144, факс 980-84-06